

CUMHURİYET’İN İLK NÜFUS SAYIMI VERİLERİ IŞIĞINDA GİRESUN

Giresun in the Light of the First Census Data of the Republic

Muharrem TURP

Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü,
muhammed28@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9080-5501

Çalışmanın Türü: Araştırma

Öz

Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki savaşlar, Balkanlardan ve Kafkasyalardan Anadolu'ya göçler ve Milli Mücadele süreci Türkiye'nin demografik yapısını etkilemiştir. Cumhuriyetin kuruluşunun ardından Türkiye'nin demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla ilk defa 28 Ekim 1927'de İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından genel nüfus sayımı gerçekleştirilmiştir. Oldukça ayrıntı bir şekilde yapılan bu sayımda nüfusun meslek, eğitim, uyruk, anadil, doğum yeri, yaş grupları, din ve mezhep yapıları gibi birçok husus ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada 1927 nüfus sayımı sonuçları, Giresun ili özelinde incelenmiş ve Türkiye ortalamasıyla karşılaştırılmıştır. Böylece 1927 yılı itibarıyla Giresun'un sosyal, kültürel ve ekonomik durumu hakkında sonuçlara varılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Giresun, Nüfus, Cumhuriyet

Abstract

The wars fought at the final period of the Ottoman Empire, the immigrations from the Balkans and the Caucasus to Anatolia and the National Struggle period affected Turkey's demographic structure. In order to determine the demographics of Turkey after the establishment of the Republic, a general population census was carried out for the first time on 28 October 1927 by the General Directorate of Statistics. In this detailed census, many topics such as occupation, education, nationality, mother tongue, place of birth, age groups, religion and sect data of the population were revealed. The present study examined the results of the 1927 census for the province of Giresun and compared them to the national averages. Thus, an effort was made to make conclusions about Giresun's social, cultural and economic status in 1927.

Keywords: Giresun, Population, Republic

1. GİRİŞ

Giresun, tarihi süreçte pek çok devletin egemenliğine girdi. Bu durumda coğrafi konumu oldukça etkili oldu. Bölgede önemli bir güç olmak isteyen her devlet, kenti ele geçirmek için mücadele etti (Yılmaz, 2016, s. 37-35). 1461'de Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon'u fethetmesinin ardından kesin olarak Türk hâkimiyetine giren Giresun, bu tarihten itibaren yavaş yavaş bir Türk-İslam kenti halini almaya başladı (Bekdemir vd., 2000, s. 5-6).

Giresun, Osmanlı hâkimiyete girmesinin ardından 1846'da Trabzon sancağına bağlı Zeâmet-i Kürtün bölgesinin merkezi oldu. Osmanlı Devleti'nin yaptığı idari düzenlemeler neticesinde zaman zaman Trabzon ve Ordu'ya bağlandı. 4 Aralık 1920'de ise merkezi Giresun olan ve Tirebolu ile Ordu'yu da içine alan müstakil bir liva oldu. 20 Nisan 1924'te kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'na göre livalar vilayetlere dönüştürülünce Giresun da vilayet oldu. (Yılmaz, 2016, s. 38-39).

Osmanlı Devleti için Karadeniz'deki önemli liman kentlerinden olan Giresun'un ekonomik canlılığı arttıkça nüfusu da aynı oranda gelişme gösterdi. 1831'de Osmanlı Devleti tarafından yapılan, sadece 1 yaşından 100 yaşına kadar erkeklerin sayıldığı ilk genel nüfus sayımı verilerine göre Giresun ve Keşap kazalarının sadece şehir merkezlerindeki Müslüman nüfusun sayısı 8.785'di. 1869'da ise Kaza merkezinin nüfusu 3.091 Gayrimüslim (225 Ermeni ve 2.866 Rum) ve 6.809 Müslüman olmak üzere 9.900'dü. 1881-1882'de Giresun Kazası'nın tamamındaki nüfus ise 56.784 Müslüman ve 12.608 Gayrimüslim (11.369 Rum ve 1.239 Ermeni) olmak üzere 69.392 idi.

Giresun'un nüfusu dönem içerisinde ciddi bir artış göstermişti. Öyle ki 1915'e gelindiğinde Trabzon Vilayeti'ne bağlı Giresun Kazası'nın toplam nüfusu 126.606'ya ulaştı. Nüfusun yapısı ise şu şekildeydi; 99.495 Müslüman (49.790 erkek ve 49.705 kadın) ve 26.571 Gayrimüslim (12.931 erkek ve 11.857 kadın olmak üzere 24.248 Rum, 1.164 erkek ve 1.159 kadın olmak üzere 2.323 Ermeni) (Güneş, 2014, s. 226; Karaman, 1999, s. 121-125; Günay, 1980, s. 256). Birinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan Rus işgalinde, Osmanlı ordusu işgal edilen alanlardan çekilirken halkın bir kısmı da Anadolu içlerine göç etti. Ancak şehir kısa sürede toparlandı. Öyle ki 1924'te Görele ve Tirebolu kazaları ile Keşap, Bulancak, Piraziz ve Yavuz Kemal nahiyelerinden meydana gelen Giresun'un nüfusu 198.000'e çıktı (Tekir, 2016, s. 45; Yılmaz, 2016, s. 40).

2. 1927 NÜFUS SAYIMININ YAPILMASI

Nüfus sayımı, devletin sınırları içerisinde yaşayan kişilerin sayısı, yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim durumu vs. hakkında bilgiler edinmek amacıyla yapılmaktadır. Böylece mevcut toplumun yapısı, çeşitli özellikleri açısından ortaya konulduğu gibi geleceğe dönük adımlar atmak için de veriler sunar (Çakmak, 2009, s. 98).

Türkiye Cumhuriyeti (T.C.)'nin kurulduğu günlerde, nüfus ve bu nüfusun özellikleri hakkında hala yeterli bilgi bulunmuyordu. Son dönemde yaşanan savaşlar, azınlıklar ve işgalci devletler tarafından gerçekleştirilen

katliamlar, yaşanan savaşların sağlık ve gıda temini gibi hususlarda meydana getirdiği aksaklıklar, Lozan Barış Antlaşması'nın ardından meydana gelen iç ve dış göçler nedeniyle T.C. nüfusu tam bir bilinmezlik içindeydi (Ural ve Topçu, 2017, s. 386-387).

Osmanlı Devleti'nden kalan veriler ise nüfus yapısı hakkında yeterince bilgi vermiyordu. Bu nedenle cumhuriyetin ilanının ardından modern tekniklerle bir nüfus sayımı yapılması için çalışmalar başlatıldı (Tamer ve Çavlin Bozbeyoğlu, 2004, s. 73). Bu amaçla 3 Mayıs 1926'da İstatistik Umum Müdürlüğü kuruldu. Başvekâlete bağlı olan bu kurumun başına, Belçikalı istatistikçi ve Uluslararası İstatistik Enstitüsü üyesi Camille Jacquart getirildi (Çakıcı, 2018, s. 335; Dinç, 2007, s. 73).

2 Haziran 1926'da Umumî Tahriri Nüfus İcrası Hakkında Kanun kabul edildi. Kanuna göre 1927'de ülke genelinde bir nüfus sayımı yapılması öngörülüyordu (Resmi Ceride, 4 Ağustos 1926, Sayı: 438). Nüfus sayımı sırasında halka sorulacak sorular ve hanelerin numaralandırması İstatistik ve Nüfus Müdürlükleri tarafından tespit edilecek ve bu konuda bir talimatname hazırlanacaktı.

Sayımlarda hâkimler, devlet memurları, ordu mensupları, vilayet encümeni daimî azaları, vilayetler ve belediyelerde görevli memurlar, öğretmenler, öğrenci ve okuryazarlar memur olarak görevlendirilecekti. Bu görevi kabul etmek zorunluydu ve görevini yerine getirmeyenlere para ve hapis cezası verilebilecekti. Ayrıca sayımlar için gerekirse okullar bir haftaya kadar tatil edilebilecekti. 9 maddelik kanun, 4 Ağustos 1926'da yayınlanarak yürürlüğe girdi (Resmi Ceride, 4 Ağustos 1926, Sayı: 438).

Kanunun çıkmasının ardından nüfus sayımı yapılmasına ilişkin çalışmalar başladı. Aynı zamanda kanunla, bazı yerlerde deneme amacıyla sayım yapılması kararı da alınmıştı. Nitekim bu amaçla “1 Ekim 1926'da Sivas'ta, 14 Ocak 1927'de Ankara'da, 29 Şubat 1927'de Mersin'de, 12 Nisan 1927'de Tekirdağ'da ve 22 Nisan 1927'de Ödemiş Kazası ve bu kazaya bağlı 4 köyde” sayımlar yapıldı. Böylece sayımların yapılmasından önce eksiklerin giderilmesi hususunda bir tecrübe edinilmiş oldu (Tamer ve Çavlin Bozbeyoğlu, 2004, s. 78).

Sayımlar, kişilerin evleri tek tek gezilerek yapıldı ve sayım süresince izlenen yol ve neticeler memnuniyet yarattı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 3). Bu tecrübelerin ardından genel nüfus sayımının ne zaman yapılacağı da tartışma konusu oldu. Yazın köylünün tarlalarda çalışması, kışın ise ulaşım noktasında yaşanacak sıkıntılar düşünülerek sayım için 28 Ekim tarihine karar verildi (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 4).

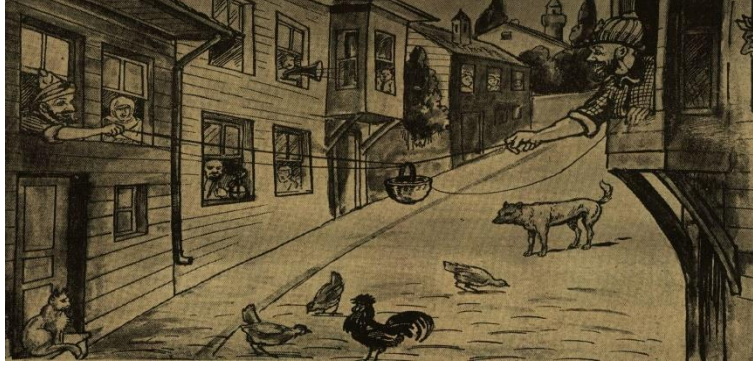
9 Ekim 1927’de sayım için gerekli numaralandırma işlemleri tamamlandı. Dâhiliye Vekâleti tarafından Başvekâlete gönderilen yazıda nüfus sayımı için gerekli nümerotaj işlemlerinin tamamlandığı, bazı yerlerde aksaklıklar olsa da yakın zamanda giderileceği bildiriliyordu (BCA, 30.10.0.0/24.134.7). Ayrıca nüfus sayımına ilişkin çeşitli konferanslar düzenlendi. Nitekim bu amaçla İstatistik Umum Müdürü Camille Jacquart ve yardımcısı Celal Bey 20 Ekim 1927’de İstanbul’a gitti (BCA, 30.10.0.0/25.145.24).

Halkın, sayımlar sırasında hangi sorularla muhatap olacağına ilişkin bilgi edinmesi için sayım cetvelinin örneği basın yoluyla halka duyuruldu (Milliyet, 25 Teşrinievvel 1927, Numara: 611). Ayrıca sayımlardan önce halkın sayımlara iştiraki için düzenlemeler ve propagandalar yapıldı. Özellikle daha önce yapılan nüfus sayımlarının vergi ve askerlikle ilgili hususlarda veri elde etmek amacıyla yapılmış olması halkın kaygılanmasına sebep olduğundan, böyle bir amacın olmadığı halka duyuruldu (Ural ve Arslan, 2016, s. 505).

Başvekil İsmet Bey [İnönü] yayınladığı bir beyannameyle nüfus sayımlarının tam ve doğru olarak yapılması için hükümetin her türlü tedbiri alacağını belirterek tüm devlet memurlarının, öğretmenlerin, belediye memurlarının, yerel idarecilerin ve subayların sayımların başarıyla gerçekleşmesi için yapılan çalışmalara gereken önemi vermesini istedi. Ayrıca sayımlara ilişkin yanlış bir kanaat olduğuna da değinen Başvekil, sayımlar sonucunda hükümetin yeni vergiler koyacağı gibi yanlış bir düşünce yayıldığını, durumun gerçeği yansıtmadığını, sayımların amacının “... nüfusumuzun miktarını tespit ve bu suretle idare işlerini teshil ve Türk milletinin hal ve istikbaldeki kuvvetini tanımak...” olduğunu belirtti. Nitekim sayımların gayesinin ne olduğunun anlatılması hususunda memurların, öğretmenlerin ve subayların gayret göstermesini istedi (BCA, 51.0.0.0/2.6.26).

Bunun yanında halkın bilgilendirilmesi için basın yoluyla yayınlar yapıldı. 27 Ekim günü Vakit gazetesi “Umumi tahriri nüfus günü yarın” başlıklı haberiyle halka sayım günü yapılacakları hatırlatan bir haber yaptı (Vakit, 27 Teşrinievvel 1927, Sayı: 3523). Mizah gazeteleri de bilhassa sayım günü uygulanacak sokağa çıkma yasağını mizahi bir dille anlattıkları karikatürlere sayfalarında yer verdi.

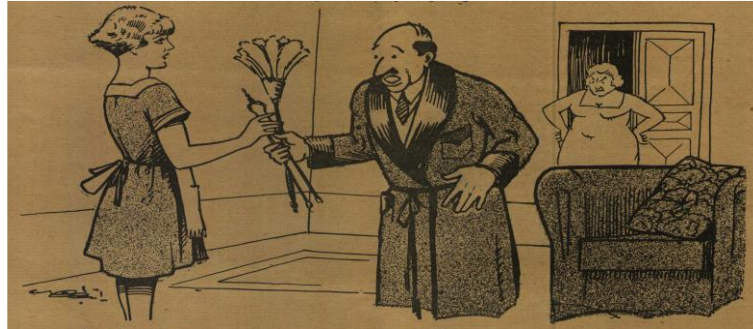
Görsel 1. Genel nüfus sayımını mizahi olarak konu edinen bir karikatür
“Cuma günü nüfus yazılırken sokakların alacağı hali şimdiden görünüz!”

“Hacivat – Aman Karagöz, insan evde oturdukça çenesi boş durmuyor, şu sepete biraz yemiş doldur da yolla gözüm.

Karagöz – Ne söylüyorsun azizim, sabahtan beri hacı beyler gibi memurları gözliyoruz. Meğer hürriyet ne tatlı şeymiş. İnsan evinin kıymetini böyle zoraki hapse girince anlıyor. Bari sen de sepeti boş çevirme, çenemiz oynasın!” (Karagöz, 26 Teşrinievvel 1927, Numara: 2046)

Görsel 2. Nüfus sayım gününün endişesini sembolize eden bir karikatür
“Tahrir-i nüfus gününün endişesi”

Ev Sahibi – Yarın sabahtan akşama kadar evde hanımla baş başa kalacağız. Sen şunları ortadan kaldır bakalım (Yeni Kalem, 27 Teşrinievvel 1927, Sayı: 4).

Çalışmaların tamamlanmasının ardından 28 Ekim 1927’de nüfus sayımı yapıldı. İstanbul’da sayımlar 14 saat 5 dakika sürdü. Saat 22.05’te biten sayımlardan sonra halk sayımların bittiğini duyuran top seslerinin ardından sokaklara çıktı. Basında sayım süresince boşalan sokakların resimlerine yer verildi. (Milliyet, 29 Teşrinievvel, 1927, Numara: 614). Vakit gazetesinde ise sayımların yapılmasının önemi *“Artık tereddüde mahal yok: Bizde her medeni millet gibi nüfusumuzun kaç milyondan ibaret olduğunu söyleyebiliriz”* başlıklı haberle duyurdu (Vakit, 29 Teşrinievvel 1927, Sayı: 3524). Sayımlar 53.673 sayım mıntıkasında, 52276 memurla yapıldı. Sayımlarda kullanılan toplam 8.632.000 fişin tasnifi ise 17 ay sürdü

(*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 5).

3. SAYIM SONUÇLARINA GÖRE GİRESUN

1927 Nüfus sayımlarına göre Türkiye'nin toplam nüfusu 13.648.270'di. Nüfusun 7.084.391'i kadın, 6.563.879'u ise erkekti. Km²'ye düşen nüfus ise 17,9'du. Bu verilere göre Türkiye'de kadınların genel nüfusa oranı %51,9'iken erkeklerin 48,1 şeklinde gerçekleşti (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. XVII).

Tablo 1. 1927 Genel Nüfus Sayımına Göre Giresun

	Erkek (E)	Kadın (K)	Toplam	Yüzölçümü (Km ²)	Nüfus Yoğunluğu	Yerleşim Yeri
Giresun	43.726	49.282	93.008	2.390	38.9	189
Görele	16.704	20.260	36.964	600	61.6	55
Tirebolu	15.745	19.316	35.061	1.180	29.7	106
Toplam	76.175	88.858	165.033	4.170	39.6	350

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. VIII.

1927 nüfus sayımına göre Giresun'un toplam nüfusu 165.033'tü¹. Merkez nüfusu ise 93.008 idi. Merkez nüfusunun 11.814'ü şehirde (6.570 erkek ve 5.244 kadın), 81.19'ü ise köylerde (37.156 erkek ve 44.038 kadın) yaşamaktaydı. Giresun'da km²'ye düşen kişi 39,6 gibi Türkiye ortalamasının çok üstünde bir orana sahipti (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. VIII; *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül II, 1929, s. 144).

Kadın nüfus, Giresun ve kazalarında erkek nüfustan fazlaydı. Öyle ki kadın ve erkek nüfusun genel nüfusa oranında da dikkat çeken bir fark vardı. 1927 yılı itibarıyla Giresun'da kadınların genel nüfusa oranı %53,84 iken erkeklerin oranı ise %46,16'da kaldı. Aradaki 12.683 kişilik farkın sebebi de Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın etkisi olarak yorumlanabilir.

3.1. Okuma-Yazma Oranları

1927 yılına gelindiğinde ülke genelinde erkeklerde okuma yazma oranı %12,99 iken bu oran kadınlarda %3,67 gibi oldukça düşük bir

¹ 1927-1928 tarihli Devlet Salnamesi'nde bulunan Giresun nüfusuna ilişkin veriler ile 1927 nüfus sayımında elde edilen veriler arasında küçük de olsa farklılıklar bulunmaktadır. Salnamede yer alan bilgiye göre Giresun merkez nüfusu 49.314 kadın, 43.954 erkek olmak üzere toplam 93.268, Tirebolu nüfusu 19.510 kadın, 15.824 erkek olmak üzere toplam 35.334, Görele nüfusu ise 20.375 kadın, 18.139 erkek olmak üzere toplam 37.514 kişiydi. Giresun genel nüfusu ise 89.199 kadın, 77.917 erkek olmak üzere toplam 166.116 idi (T.C. Devlet Salnamesi 1927-1928, s. 1176).

seviyedeydi. Bu sayılar birleştirildiğinde nüfusun sadece %8,61'inin okuma-yazma bildiği tespit edilmişti. 7 yaş üstü kişilere ait okuma-yazma verileri hesap edildiğinde ise erkeklerde %17,42, kadınlarda %4,63, toplamda ise %10,58 oranındaydı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 22).

Tablo 2. Giresun'un Okuma-Yazma İstatistikleri

		Nüfus	Bilen	%	Bilmeyen	%	
Giresun	Şehir	E	6.570	2.311	35,18	4.259	64,82
		K	5.244	540	10,30	4.704	89,70
	Köy	E	37.156	2.623	7	34.583	93
		K	44.038	118	0,26	43.920	99,74
	Toplam	E	43.726	4.934	11,28	38.792	88,72
		K	49.282	658	1,33	48.624	98,67
Görele	E	16.704	1.961	11,74	14.743	88,26	
	K	20.260	70	0,35	20.190	99,65	
	T	36.964	2.031	5,50	34.933	94,50	
Tirebolu	E	15.745	1.272	8,08	14.473	91,92	
	K	19.316	186	0,96	19.130	99,04	
	T	35.061	1.458	4,15	33.603	99,85	
Toplam	E	76.175	8.167	10,72	68.008	89,28	
	K	88.858	914	1,03	87.944	98,97	
Genel Toplam		165.033	9.081	5,50	155.952	94,50	

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül II, 1929, s. 144.

Tablo 2 incelendiğinde Giresun'da da okuma-yazma oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Nüfusun yalnızca %5,50'si okumaya yazma bilmekteydi. %94,50'si ise okuma-yazma bilmemekteydi. Nüfus içinde 7 yaş üstü okuma-yazma bilenlerin oranı incelendiğinde erkeklerde oran %14,94'e çıkmaktaydı ki bu oran da Türkiye ortalamasının altındaydı. Kadınlarda ise bu oran %1,36'ya düşmekteydi. Genel ortalamaya bakıldığında Giresun'da 7 yaş üstü okuma-yazma bilenler nüfusun ancak %7,33'üydü. (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 22-23). Bu durumun sebebi olarak Osmanlı Devleti'nde okullaşmanın tüm ülkeye yayılamaması ve Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nda zaman zaman eğitim-öğretimin sekteye uğraması en önemli nedenlerdir denilebilir.

3.2. Nüfusun Medeni Hali

Giresun'un toplam 165.033 kişilik nüfusunun içerisinde 78.975'i bekârdı. Bu sayı toplam nüfusun %47,8'ine tekabül etmekteydi. Türkiye ortalamasının %48,5 olduğu göz önünde bulundurulursa Giresun'da bekâr insanların oranı Türkiye ortalamasıyla örtüşmekteydi. Bu durum diğer veriler incelendiğinde de aynı şekilde devam etmektedir. Sayım sonuçlarına göre Türkiye'de evli insanların nüfusa oranı %42,2, Giresun'da ise bu orandan biraz fazla; %43,16 idi. Ancak 20 yaş ve üstünde bu oran %88,03'e

çıkıyordu. Dul insanların oranı Türkiye’de %8,52, Giresun’da 8,39’dur. Boşanmış kişilerin Türkiye’deki nüfusa oranı %0,5, Giresun’da da %0,56 idi. (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. XXXVII; *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 144).

Giresun	Şehir	E	Nüfus	Bekâr	%	Evli	%	Dul	%	Boşanmış	%	Meçhul	%
		K	5.244	2.231	42,54	2.093	39,91	854	16,28	65	1,23	1	0,01
	Köy	E	37.156	21.211	57,08	15.580	41,93	304	0,81	45	0,12	16	0,04
		K	44.038	18.239	41,41	19.384	44,01	6.168	14	234	0,53	13	0,02
	Toplam	E	43.726	24.351	55,59	18.922	43,27	372	0,85	63	0,14	18	0,04
		K	49.282	20.470	41,53	21.477	43,57	7.022	14,24	299	0,60	14	0,02
Görece	E	16.704	9.715	58,15	6.569	39,32	370	2,21	46	0,27	4	0,02	
	K	20.260	8.467	41,79	8.700	42,94	2.795	73,79	297	1,46	1	0,004	
Tirebolu	E	15.745	8.589	54,55	6.979	44,32	143	0,90	31	0,19	3	0,01	
	K	19.316	7.383	38,22	8.591	44,47	3.148	16,29	192	0,99	2	0,01	
Toplam	E	76.175	42.655	55,99	32.470	42,62	885	1,16	140	0,18	25	0,03	
	K	88.858	36.320	85,72	38.768	42,62	12.965	14,59	788	0,88	17	0,01	
Genel Toplam			165.033	78.975	47,48	71.238	43,16	13.850	8,39	928	0,56	42	0,02

Tablo 3. Nüfusun Medeni Hali

Kaynak: (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 144)

Nüfusun medeni haline ilişkin veriler incelendiğinde dulların sayısının fazlalığı göze çarpmaktadır. 165.033 kişi içerisinde 13.850 kişinin dul kalmış olmasının nedenlerinden en önemlisi Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı’nda erkek nüfusun askere alınması ve oldukça uzun süren bu savaş sürecinde bazılarının şehit olmasıdır denilebilir.

Sayım sonuçlarında dikkat çeken bir diğer husus da bir kısım kişiler hakkındaki bilgilerin meçhul olmasıydı. Bunun sebebi bu kişilere sayım süresince ulaşılamamış olmasıydı. Çünkü bunlar genellikle yarı göçebe yaşayan topluluklardı ve sayımlar sırasında bu kişilerin kaydını almak mümkün olamadı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 3).

3.3. Yaş Grupları

Sayım sonuçlarında dikkat çeken en önemli hususlardan bir tanesi Türkiye’de genç nüfusun fazlalığıydı. Türkiye genelinde erkeklerin %52,81’i, kadınların ise %43,67’si 20 yaşından küçüktü. Toplamda ise 20 yaş altındakiler nüfusun %48,06’sını oluşturuyordu. 20-60 yaş arası nüfus ise toplumun %46,52’sini oluşturmaktaydı. Nüfusun %5,29’u da 60 yaşından fazlaydı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s.20).

Tablo 4. Nüfusun Yaş Grupları

		1'den az	%	1 ve 2	%	3-6	%	7-12	%	13-19	%	20-45	%	46-60	%	61- 70	%	70+	%	Meç	%	
Giresun	Şehir	E	223	3,39	354	5,38	440	6,69	481	7,32	1.158	17,62	3.136	47,42	576	8,76	140	2,13	56	0,85	6	0,09
		K	202	3,85	343	6,54	435	8,29	436	8,31	882	16,81	2.204	42,02	523	9,97	152	2,86	64	1,22	3	0,05
	Köy	E	2.931	7,88	4.452	11,98	3.763	10,12	3.292	8,85	7.844	21,11	10.701	28,80	2.132	5,73	1.191	3,20	588	1,58	262	0,70
		K	2.040	4,63	3.835	8,70	4.349	9,87	2.449	5,56	7.489	17	17.123	38,88	4.411	10,01	1.345	3,05	763	1,73	234	0,53
	Top.	E	3.154	7,21	4.806	10,99	4.203	9,61	3.773	8,62	9.002	20,58	13.837	31,64	2.708	6,19	1.331	3,04	644	1,47	268	0,61
		K	2.242	4,54	4.178	8,47	4.784	9,70	2.885	5,85	8.371	16,98	19.327	39,21	4.934	10,01	1.497	3,03	827	1,67	237	0,48
Görele	E	1.184	7,08	1.588	9,50	1.969	11,78	1.727	10,33	3.528	21,12	4.791	28,68	1.223	7,32	432	2,58	248	1,48	14	0,08	
	K	753	3,71	1.537	7,58	1.912	9,43	1.288	6,35	3.604	17,78	8.119	40,07	2.129	10,50	543	2,68	352	1,73	23	0,11	
Tirebolu	E	1.180	7,49	1.868	11,86	1.571	9,97	1.564	9,93	3.088	19,61	4.712	29,92	1.146	7,27	395	2,50	194	1,23	27	0,17	
	K	741	3,83	1.705	8,82	1.832	9,48	1.184	6,12	2.895	14,98	8.111	41,99	2.077	10,75	462	2,39	284	1,47	25	0,12	
Toplam	E	5.148	6,75	8.262	10,84	7.743	10,16	7.064	9,27	15.618	20,50	23.340	30,64	5.077	6,66	2.158	2,83	1.086	1,42	309	0,40	
	K	3.736	4,20	7.420	8,35	8.528	9,59	5.357	6,02	14.870	16,73	35.557	40,01	9.140	10,28	2.052	2,30	1.463	1,64	285	0,32	
Genel Toplam		9.254	5,60	15.682	9,50	16.271	9,95	12.421	7,52	30.488	18,47	58.897	35,65	14.217	8,61	4.660	2,82	2.549	1,54	594	0,35	

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 144.

1927’de Giresun’da da genç nüfus oldukça fazlaydı. Öyle ki 84.116 kişi 20 yaş altındaydı. 46 yaş altı nüfus ise 143.013 kişiydi. Yaş grupları verilerinde dikkat çeken bir diğer husus 20-45 yaş grubundaki kadın-erkek sayıları arasındaki fark oldu. 20-45 yaş aralığında erkek sayısı 23.340 iken kadın sayısı 35.557 idi (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 144). Uzun süren savaşların bu farkın oluşmasındaki en temel sebep olduğu söylenebilir.

3.4. Doğum Yeri

Genel nüfusa bakıldığında nüfusun %99,36’sı Türkiye sınırları içerisinde doğmuştu. Türkiye dışında doğanların oranları ise %0,64’tü ve toplam sayıları 439.974’tü. Bu kişilerin doğum yerleri incelendiğinde %0,8’i Asya, %0,55’i Avrupa ülkelerinde ve %0,1’i ise diğer ülkelerde doğmuştu. Başka ülkelerde doğup Türkiye’de yaşayanlar ülkeler bazında incelendiğinde ise ilk sırada Rusya bulunmaktaydı. Toplam 181.864 kişinin doğum yeri Rusya idi. Şüphesiz bu durumda Kafkas göçleriyle gelenlerin etkisi büyüktü (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 36; Akay, 2013, s.4). Bu ülkenin ardından sırasıyla Bulgaristan (101.163) ve Yunanistan (75.435) geliyordu (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 36). Balkan Savaşları sırasında ve sonrasında Balkanlarda yaşayan Türklerin bir kısmı Anadolu’ya göç etti. Ayrıca 1923 Nüfus mübadelesinin ardından yine Yunanistan topraklarında bulunan Türkler de mübadele yoluyla Türkiye’ye geldiler (Yıldırım, 2012, s. 79-82; Balcı, 2009, s.76). Nitekim bu göç hareketleri de bu iki ülkede doğanların oranının bu denli yüksek olmasının sebepleri olarak belirtilebilir.

Tablo 5. Doğum Yerlerine Göre Nüfus Yapısı

		Türkiye	İran	Suriye	Diğer Afrika ve Asya Memleketleri	Almanya	Avusturya	Bulgaristan	Fransa	Yunanistan	İtalya	Romanya	Rusya	Sırbistan	Diğer Avrupa Memleketleri	Mechul
Giresun	E	6.503	1	1	3	4	1	8	3	12	4	2	11	-	5	12
	K	5.232	1	-	-	2	-	1	-	1	-	-	3	-	-	4
	E	37.147	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	2
	K	44.005	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	29	1	-	-
Topl am	E	43.650	1	1	3	4	1	8	3	12	4	2	18	-	5	14
	K	49.237	1	-	-	2	-	1	1	3	-	-	32	1	-	4
Görece	E	16.702	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	K	20.257	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Tirebolu	E	15.744	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	K	19.314	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Toplam	E	76.096	1	1	3	4	1	9	3	12	4	2	20	-	5	14
	K	88.808	1	-	-	2	-	2	1	3	-	1	35	1	-	4
Genel Toplam		164.904	2	1	3	6	1	11	4	15	4	3	55	1	5	18

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 200.

Ayrıca Giresun, 1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi kapsamında mübadillerin iskân edilecekleri illerden biriydi. Bu amaçla 1925 yılına kadar 596 ve 1928’de 27 olmak üzere toplam 623 mübadil Giresun’a getirildi (Balcı, 2009, s. 77-78). Ancak Tablo 5’te görüldüğü gibi 1927 yılı itibariyle Giresun’da Yunanistan doğumlu kişi sayısı 15’ti. Bu veri dikkate alındığında 1925 yılına kadar gelen 596 kişinin büyük çoğunluğunun ya Giresun’da iskân edilmelerine rağmen daha sonra ayrıldıkları ya da Osmanlı Devleti’nin eski sınırları içinde doğdukları için sayım sırasında doğum yeri olarak Türkiye’yi belirttikleri söylenebilir.

Anadilleri itibariyle nüfus yapısı incelendiğinde Giresun’da nüfusun büyük çoğunluğunun anadili olarak Türkçeyi ifade ettiği görülmektedir. Türkçe’nin ardından bölgede anadili olarak 21 kişi Kürtçe, 13 kişi Fransızca, 12 kişi İtalyanca ve 12 kişi de Bulgarca’yı belirtmişti. Az da olsa diğer dillerinde konuşulduğu verilere yansıyor (Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül I, 1929, s. 180). Kişilerin anadili olarak farklı dilleri beyan etmesi bir liman kenti olan Giresun’a farklı ülkelerden ticaret amacıyla veya göçler yoluyla kişilerin gelmesiyle izah edebilir.

[illegible]

	K	19.316	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	E	75.981	1	7	8	3	1	-	2	9	4	10	149
	K	88.476	1	6	4	2	-	7	-	12	-	2	348
Genel Toplam		164.457	2	13	12	5	1	7	2	21	4	12	497

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 180.

Osmanlı Devleti, Birinci Dünya Savaşı'na girince Pontusçu Rum çeteleri de bu durumu fırsat bilerek katliamlara girişti. Osmanlı Devleti bu çetelerle mücadele ederken aynı zamanda düşmanla işbirliği içinde olan ya da olması muhtemel Rumları komşu vilayetlere iskân etme kararı aldı. Bu amaçla Giresun'dan da bir kısım Rum'u başka bölgelere sevk etti².

TBMM'nin açılmasının ardından ise Pontusçu faaliyetlerle mücadele için 9 Aralık 1920'de Merkez Ordusu kuruldu. 1921'de 15-50 yaş arası eli silah tutan Rumların, Yunanistan'ın Karadeniz'e bir çıkarma yapma tehlikesi de göz önünde bulundurularak iç bölgelere sevk edilmesine karar verildi. Bu kararın ardından Giresun'dan da 8500 Rum tehciye tabi tutuldu (Beyoğlu, 2007, s. 366-384).

1923-1926 arasında ise büyük çoğunluğu Karadeniz ve İç Anadolu bölgesinden olmak üzere toplam 189.916 Rum, mübadele yoluyla Yunanistan'a gönderildi (Yılmaz, 2010, s. 183). Tablo 6'da en dikkat çeken husus da 1915'de 24.248 Rum'un yaşadığı Giresun'da 1927 itibarıyla ana dili Rumca olan kimsenin kalmamasıdır (Karaman, 1999, s. 121-125). Yukarıdaki bilgilere göre bu durumun en önemli sebebi Osmanlı Devleti'nin iskân uygulamaları ve mübadeledir.

3.6. Uyruklar

Sayım sonuçları kişilerin uyrukları açısından incelendiğinde Türkiye'de bulunanların %96,77'si Türk uyruklu iken %3,23'lük bir kesim farklı uyruklardandı. Bunların sayısı 86.963 kişi idi. Farklı uyruklardan olanların %0,12'si Asya ve Afrika, %3,07'si Avrupa ve %0,04'lük bir kesimi ise diğer uyruklardan oluşmaktaydı. (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 35).

² 1919'a gelindiğinde Giresun Mutasarrıfı, Giresun'da 192.529 Müslüman ve başka yerlere sevk edilenlerle beraber 10.789 Rum'un bulunduğunu belirtiyordu (Beyoğlu, 2007, s.378).

Tablo 7. Uyruğu İtibariyle Nüfus

		Türkiye	Almanya	İngiltere	Avusturya	Bulgaristan	Fransa	İtalya	Rusya	Sırbistan	Diğer Avrupa Ülkeleri	Meçhul	
Giresun	Şehir	E	6.524	6	4	1	10	4	9	1	1	7	4
		K	5.231	1	2	-	-	-	4	-	-	2	4
	Köy	E	37.156										
		K	44.032					1	5				
	Top.	E	43.680	5	4	1	10	4	9	1	1	7	4
		K	49.263	1	2	-	-	1	9	-	-	2	4
	Sair Kazalar	E	32.449										
		K	39.576										
Toplam	E	76.129	5	4	1	10	4	9	1	1	7	4	
	K	88.839	1	2	-	-	1	9	-	-	2	4	
Genel Toplam		164.968	6	6	1	10	5	18	1	1	9	8	

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 190.

Giresun'da yaşayanların büyük çoğunluğu Türk uyruklu idi. 57 kişi ise farklı uyruklara mensuptu. Bu kişilerin içerisinde 18 kişi ile İtalya ilk sıradaydı. 8 kişinin uyruğu ise meçhuldü.

Giresun'da 18 İtalyan'ın bulunmasında ticaret ve çeşitli memurluklar için gelenlerin Giresun'da ikamet etmesi etkili olmuştur denilebilir. 19. Yüzyılın sonları ve 20. Yüzyılın başlarında Giresun limanı vasıtasıyla pek çok yabancı Giresun'a gelerek ticaret yaptı. Bu da Giresun'da farklı uyruktan insanların ikamet etmesini sağladı. Öyle ki 1915 yılı itibariyle Giresun'da 47 İtalyan bulunmaktaydı (Uygun, 2015; BOA, EUM.5.şb/18.2).

3.7. Meslekler

Nüfus sayımları sırasında kişilerin hangi meslek kollarında faaliyet yürüttüklerini belirlemek amacıyla 9 ana meslek kolu belirlenerek kişilere hangi meslek kolunda çalıştıkları soruldu. Yapılan sayım neticesinde Türkiye nüfusunun, erkeklerde %64,46'sının, kadınlarda %33,80'inin olmak üzere toplamda %47,71'inin zirai alanda faaliyet gösterdiği tespit edildi. Nüfusun %3,27'si sınai, %2,81'i ticaret, %0,58'i ise serbest meslek gibi alanlarda faaliyet göstermekteydi. Bunun dışında %2,75'i umumi hizmetler, 1,34'ü ise muhtelif mesleklerde çalışmaktaydı. Bu verilere göre Türkiye nüfusunun %68,46'sı bir meslek sahibi iken %41,54'ünün ise herhangi bir mesleği bulunmamaktaydı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 24).

Tablo 8. Nüfusun Meslek Durumu

			Zirai	%	Sınai	%	Ticari	%	Serbest	%	Memur	%	Hâkimler	%	Ordu	%	P.T.T	%	Muhtelif	%	Meslekler Toplamı	%	Mesleksiz- Mesç.	%
Giresun	Şehir	E	981	14,93	729	12	921	14,01	88	1,33	253	3,85	32	0,48	577	8,78	18	0,27	767	11,67	4.366	66,45	2.204	33,55
		K	632	12,05	34	0,64	24	0,45	15	0,28	2	0,03	-	-	-	-	-	-	27	0,51	734	16	4.510	86
	Köy	E	18.877	50,80	253	0,68	290	0,78	93	0,25	83	0,22	3	0,008	13	0,03	-	-	593	1,59	20.205	54,38	16.951	45,62
		K	20.465	46,47	6	0,01	16	0,03	-	-	1	0,002	-	-	-	-	-	-	71	0,16	20.559	46,68	23.479	53,32
	Top.	E	19.858	45,41	982	2,24	1.211	2,76	181	0,41	336	0,76	35	0,08	590	1,34	18	0,04	1.360	3,11	24.571	56,19	19.155	43,81
		K	21.097	42,80	40	0,08	40	0,08	15	0,03	3	0,006	-	-	-	-	-	-	98	0,19	21.293	43,20	27.989	56,80
Görele		E	8.175	48,94	275	1,64	224	1,34	31	0,18	104	0,62	2	0,01	18	0,10	1	0,006	277	1,65	9.110	54,54	7594	45,46
		K	12.483	61,61	17	0,08	3	0,01	7	0,03	1	0,004	-	-	-	-	-	-	8	0,03	12.519	61,79	7.741	38,21
Tirebolu		E	8.198	52,06	214	1,35	300	1,90	46	0,29	84	0,53	3	0,01	35	0,22	3	0,01	186	1,18	9.069	57,60	6.676	42,40
		K	12.220	63,26	5	0,02	3	0,01	6	0,03	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,005	12.235	63,34	7.081	36,66
Toplam		E	36.231	47,56	1.471	1,93	1.735	2,27	258	0,33	524	0,68	40	0,05	643	0,84	22	0,02	1.823	2,39	42.747	56,12	33.428	43,88
		K	45.800	51,54	62	0,06	46	0,05	28	0,03	4	0,004	-	-	-	-	-	-	107	0,12	46.047	51,82	42.811	48,18
Genel Toplam			82.031	49,70	1.533	0,92	1.781	1,07	286	0,17	528	0,31	40	0,02	643	0,38	22	0,01	1.930	1,16	88.794	53,80	76.239	46,20

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. XXXIX

Giresun'da da Türkiye'de olduğu gibi kişilerin en fazla zirai alanda meslek sahibi olduğu görülmektedir. Öyle ki toplam nüfusun %49,70'i zirai alanda çalışmaktaydı. Zirai alanda çalışanların %51,54'ü erkek iken %47,56'sı ise kadındı. Ancak diğer meslek kolları Türkiye genelinde olduğu gibi oldukça az bir paya sahipti. Giresun'da tarıma dayalı bir ekonominin olması nüfusun çoğunluğunun köylerde yaşamasında da etkili oldu. Sayım sonuçlarına göre ilçelerdeki nüfusun ne kadarının köyde ne kadarının şehirlerde yaşadığı belirtilmese de Giresun merkez nüfusunun %75,5'inin (81.194) köyde yaşadığı verilen bilgiler ışığında görülmektedir (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 156, XXXIX)

Giresun nüfusunun % 46,20'sinin ise mesleği bulunmamaktaydı veya meçhul durumdaydı. (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 156). Ancak mesleği bulunmayan veya meçhul olanların içinde çocuklar, yaşlılar ve öğrencilerin de olduğu unutulmamalıdır. Nitekim 1927 nüfus sayımlarına göre Giresun nüfusunun %32,49'u 13 yaş altında, 50,96'sı ise 20 yaş altındaydı. Nüfus içerisinde 70 yaş üstü kişilerin oranı ise %1,54 idi (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 144).

3.8. Engelliler

Genel nüfus itibarıyla 1927'de nüfusun %1,42'i engelli idi. Toplam 193.348 olan engellilerde ilk sırada çolaklar bulunmaktaydı (16.290). Çolakların ardından ise körler 15.322 kişi ile en çok bulunan engel grubundaydı. Her iki engel grubunda erkeklerin oranı kadınlardan daha fazlaydı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 29).

Tablo 9. Engellilik Durumuna Göre Nüfus

		Engeli Olmayan	Kör	Sağır-Dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Diğer
Giresun	Şehir	E 6.494	8	5	22	12	2	27
		K 5.214	-	4	12	1	-	9
	Köy	E 36.827	14	27	132	70	2	84
		K 43.899	19	7	65	5	2	41
	Toplam	E 43.321	22	32	154	82	4	111
		K 49.117	19	11	77	6	2	50
Görece	E	16.470	15	15	103	36	5	60
	K	20.138	15	8	70	5	-	24
Tirebolu	E	15.514	15	14	94	44	8	56
	K	19.242	8	4	41	8	2	11
Toplam	E	75.305	52	61	351	162	17	227
	K	88.497	42	23	186	19	4	85
Genel Toplam		163.802	94	84	539	181	21	312

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 168.

Giresun'da engellilik durumu incelendiğinde ise tüm engellilerin sayısı ise 1.231'di ve bunun Giresun nüfusuna oranı ise %0,74 idi. Türkiye sıralamasından farklı olarak, 539 kişiyle topal en fazla görülen engel grubuydu. Ayrıca 181 çolak, 94 Kör, 84 sağır ve dilsiz, 21 kambur bulunmaktaydı. Diğer engellilerin sayısı ise 312 idi (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 168).

3.9. Dini Yapı

1927 yılında Türkiye nüfusunun %97,36'sını İslam, %2,64'lük bir kısmını ise Gayrimüslimler oluşturuyordu. Sayımlara göre Gayrimüslimlerin toplam sayısı ise 359.882 kişi idi. Gayrimüslim nüfusun %68,72'si İstanbul'da (247.318), %6,84'ü İzmir'de (24.626), %4,77'si Mardin'de (1.182) yaşamaktaydı. Yani Gayrimüslim nüfusun %80,33'ü İstanbul, İzmir ve Mardin'de yaşamaktaydı.

Diğerleri ise farklı illere dağılmış durumdaydı. Gayrimüslimler arasında %1,89'luk bir oranla İseviler ilk sırayı alırken %0,60'luk bir oranla Museviler ikinci sıradaydı. Diğer dinler %0,13, dini meçhul olanlar ya da dinsizler ise %0,02 oranındaydı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, 1929, s. 30).

Tablo 10. Nüfusun Dini ve Mezhepsel Yapısı

		İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Diğer Dinler	
Giresun	Şehir	E	6.529	21	7	2	1	9	-	1
		K	5.226	9	-	-	1	2	6	-
	Köy	E	37.156	-	-	-	-	-	-	-
		K	44.032	6	-	-	-	-	-	-
	Toplam	E	43.685	21	7	2	1	9	-	1
		K	49.258	15	-	-	1	2	6	-
	Görece	E	16.704	-	-	-	-	-	-	-
		K	20.259	1	-	-	-	-	-	-
Tirebolu	E	15.745	-	-	-	-	-	-	-	
	K	19.316	-	-	-	-	-	-	-	
Toplam	E	76.134	21	7	2	1	9	-	1	
	K	83.833	16	-	-	1	2	6	-	
Genel Toplam		164.967	37	7	2	2	11	6	1	

Kaynak: *Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 168.

Tablo 10'a göre Giresun'da da nüfusun büyük çoğunluğu İslam dinine mensuptu. Öyle ki 164.967 kişi İslam dinine mensup iken Gayrimüslimlerin sayısı sadece 66 idi. Ayrıca Gayrimüslimler dinlerine göre sınıflandırılırken bazen etnik bazen mezhep temelli bir ayırım yapıldığı da

tabloda görülmektedir. Gayrimüslimlerin büyük çoğunluğu Giresun'un merkezinde yaşarken Giresun'un köylerinde 6 Katolik kadın, Görele'de de 1 Katolik kadın bulunmaktaydı (*Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, 1929, s. 168).

4. SONUÇ

Nüfus sayımı, devlet yönetiminde belirlenecek yol için en önemli göstergelerden biridir. Nitekim nüfus sayımları sonunda ortaya çıkan demografik görüntü, yönetim planlaması için önemli veriler sunar. Osmanlı Devleti zamanında yapılan nüfus sayımlarının temel amacı da iktisadi ve askeri alanda atılması gereken adımlar için bir veri kaynağı olarak görülmüştür. Ancak Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı gibi savaşlardan nüfusun nasıl etkilendiğine ilişkin bir veri Cumhuriyet'in ilk yıllarında ortaya konulmuş değildi.

Nitekim mevcut nüfusun durumunu tespit etmek için 1927'de bir nüfus sayımı yapılması kararı alındı. 1927 nüfus sayımı daha önceki sayımlardan oldukça farklıydı. Sayım sırasında kişilerin adadilleri, uyrukları, medeni halleri, engel durumları, meslekleri, eğitim düzeyleri gibi pek çok konuda sorular sorularak Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm demografik özelliklerinin net bir şekilde ortaya konulmasına çalışıldı.

1927 nüfus sayımı verilerine göre Giresun'un nüfus yapısına etki eden en önemli hususun uzun süren savaşların yarattığı etkiler olduğu görülmektedir. Bu durum kadın-erkek nüfus arasında önemli farklar meydana getirmiştir. Osmanlı Devleti'nin son dönemde yaşadığı savaşlar ve aynı zamanda okullaşma oranının azlığı gibi hususlar nedeniyle okuma-yazma bilenlerinin oranı tüm Türkiye'de olduğu gibi Giresun'da da oldukça düşük bir seviyede kalmıştır.

Bu veri okullaşma ve eğitim seferberliğinin başlatılmasında itici etkiye sahiptir. 1927'de 165.033 kişilik bir nüfusa sahip olan Giresun'da dul sayısı 13.850'dir. Bu durumda da uzun süren savaşların etkisi vardır denilebilir. Giresun'da adadili, doğum yeri ve uyruğu itibarıyla farklı ülkelerden gelen kişiler olduğu tespit edilmiştir. Ancak bunların genel nüfusa oranı oldukça az bir düzeydedir.

Giresun nüfusunun dini yapısı incelendiğinde büyük çoğunluğunun İslam dinine mensup olduğu ancak nüfusun çok az bir kısmının farklı dinlere mensup olduğu görülmektedir. Meslekler itibarıyla Giresun'da zirai alanda faaliyet gösterenler ağırlıktadır. Bu durum bize Giresun'da tarıma dayalı bir ekonomi olduğunu göstermektedir.

5. KAYNAKLAR

- Akay, T. (2013). XIX. yüzyılda Kafkasya'dan Osmanlı Devleti'ne yönelik göç hareketlerinde Sinop'un yeri. Türker Y. (Ed.), *I. Uluslararası Karadeniz Kültür Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 3-13), Karabük Üniversitesi Yayınları.
- Balcı, S. (2009). Lozan mübâdillerinin Giresun'a yerleştirilmeleri ve mübâdillerin karşılaştıkları sorunlar, İltar, G. (Ed.), *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildirileri*, 2, (ss. 76-85), Ankara: Giresun Belediyesi Yayınları.
- BCA, 30.10.0.0/24.134.7.
- BCA, 30.10.0.0/25.145.24.
- BCA, 51.0.0.0/2.6.26.
- Bekdemir, Ü., Ertürk, M. & Güner, İ. (2000). Giresun'un tarihi coğrafyası. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 6/4, 1-17.
- Beyoğlu, S. (2007). Giresun'da Pontusçu faaliyetler ve Osman Ağa, başlangıcından günümüze Pontus sorunu, Editör: Veysel Usta, Trabzon: Serander Yayınları, 365-385.
- BOA, EUM.5.şb/18.2.
- Çakıcı, N. (2018). Cumhuriyet'in ilk yıllarında Trabzon'un nüfusuna dair bir değerlendirme. *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4/6, 331-345.
- Çakmak, F. (2009). Cumhuriyet'in ilk yıllarında nüfusu kayıt almaya yönelik girişimler. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, VIII/18-19, 89-115.
- Dinç, G. (2007). Cumhuriyet'in ilk nüfus sayımına göre Antalya'nın demografik yapısı. *İstanbul Üniversitesi Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi*, 12, 65-87.
- Günay, S. (1980). *Resmi devlet salnamesine göre (H. 1263-1334) Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırlar itibariyle mülki taksimatı*. Yayınlanmamış Doktora Ön Çalışması, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Erzurum.
- Güneş, M. (2014). Osmanlı dönemi nüfus sayımları ve bu sayımları içeren kayıtların tahlili, *Akademik Bakış*, 8/15, 221-240.
- Karagöz, 26 Teşrinievvel 1927, Numara: 2046
- Karaman, O. (1999). *Giresun kazası (1850-1900)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Milliyet, 25 Teşrinievvel 1927, Numara: 611.
- Milliyet, 29 Teşrinievvel, 1927, Numara: 614.
- Resmi Ceride, 4 Ağustos 1926, Sayı: 438.
- T.C. Devlet Salnamesi 1927-1928*, Matbuat Müdüriyet-i Umumiyesi, No: 3.
- Tamer, A., Çavlin Bozbeyoğlu, A. (2004). 1927 nüfus sayımının Türkiye'de ulus devlet inşasındaki yeri: Basında yansımalar. *Nüfusbilim Dergisi*, 26, 73-88.
- Tekir, S. (2016). Birinci Dünya Savaşı'nda Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz Rus işgal bölgelerinden yapılan göçler. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVI, 32, 43-65.

- Türkiye Cumhuriyet Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, (1929). 28 *Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül I, Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- Türkiye Cumhuriyet Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, (1929). 28 *Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül II, Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- Türkiye Cumhuriyet Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, (1929). 28 *Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri*, Fasikül III, Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- Ural, S. & Topçu, İ. (2017). İkinci Dünya Savaşı yıllarında Kars'ın nüfusu. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 385-416.
- Ural, S. & Arslan, N. (2016). Atatürk dönemi Iğdır'da nüfus sayımları (1923-1938). *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 503-529.
- Uygun, S. (2015). Acente-konsolos (Mesajeri Maritim kumpanyası acentesi ve Fransız viskonsolosu) raporlarına göre Giresun limanı (1880-1909). *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5/12, 364-394.
- Vakit, 27 Teşrinievvel 1927, Sayı: 3523.
- Vakit, 29 Teşrinievvel 1927, Sayı: 3524.
- Yeni Kalem, 27 Teşrinievvel 1927, Sayı: 4.
- Yıldırım, S. (2012). Balkan savaşları ve sonrasındaki göçlerin Türkiye nüfusuna etkileri. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 8/16, 75-92.
- Yılmaz H. (2010). Arşiv belgeleri ışığında Pontus meselesi. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Yılmaz, M. (2016). Türkiye Cumhuriyeti devlet salnâmesi 1925-1926'da Giresun vilayeti. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8/15, 33-53.

Çatışma beyanı: Makalenin yazarı bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.